

С. А. Скорий

Переп'ятиха

ПЕРЕП'ЯТИХА — визначна поховальна пам'ятка ранньоскіфського часу (кінець 7 ст. до н. е.). Виявлена в українському Правобережному Лісостепу поблизу с. Мар'янівка Васильківського пов. Київської губ. (нині Білоцерківського р-ну Київської обл.). Розкопана влітку 1845 професором Університету св. Володимира у Києві М. Іванішевим, за деякими даними, у дослідженні кургану брав участь Т. Шевченко. На час розкопок П. мала висоту бл. 11 м. Могила, що відкрита в кургані, — оригінальна монументальна конструкція, пл. 180 м², висотою 5—7 м, споруджена на рівні давнього горизонту. Вона мала потужні глинобитні стіни, дерев'яну підлогу, дубове, ймовірно двосхиле перекриття, що утримувалося 16 дубовими стовпами. На перекритті знаходилося своєрідне склепіння, обкладена дерновими валиками — «цеглинами», що утворювали власне надмогильну споруду. У могилі знайдено 14 поховань, виконаних за обрядом трупопокладення, та чисельні трупоспалення, а також деякі речі (зокрема прикраси з дорогоцінних металів), що залишилися після пограбування кургану. Грандіозні розміри пам'ятки, складність і монументальність поховальної камери, що втілили колосальні затрати живої праці, надзвичайна кількість поховальних супровідних осіб разом з основним покійником — все дає підстави вбачати у П. усипальницю одного з могутніх ранньоскіфських вождів.

Рекомендована література

1. Древности, изданные Временной Комиссией для разбора древних актов. К.; Санкт-Петербург, 1846;
2. Скорий С. А. Курган Переп'ятиха (до етнокультурної історії Дніпровського Лісостепоного Правобережжя). К., 1990.

Бібліографічний опис:

Переп'ятиха / С. А. Скорий // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-890022>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).